

WATTEBUSTR. 17 BRUSSEL

TEL. 12.52.82

P.C.R. 8175.68

PRIJS één frank

OCTOBER 1954

MAAND BLAD UITGEGEVEN DOOR DE BELGISCHE UNIE VOOR DE VERDEDIGING VAN DE VREDE (B.U.V.V.)

NATIONALE LANDDAGEN VOOR DE VREDE.

Al de leden van de B.U.V.V.,
Al onze sympathisanten,
Al de vrienden van de vrede,
Al dezen, die willen bijdragen tot vermindering van de internationale spanning.

Zij die onderhandelingen verkiezen boven oorlogsgeweld, die ontwapening willen, die de mensheid vrijwaren willen van de atoombom, Zij allen, welke ook hun politieke, godsdienstige of filosofische overtuiging weze,

WORDEN VERWACHT OP DE
NATIONALE LANDDAGEN VOOR DE VREDE
te BRUSSEL
op 13 en 14 November 1954.

ALARM! DE WEHRMAGT TREEDT AAN

EEN POSITIEF BILAN.

Als wij andermaal het bilan van de vredeskansen opmaken voor de laatste maanden, dan zijn er vele redenen om ons te verheugen.

Na het beëindigen van de oorlog in Korea werd het bloedvergieten ook in Indo-China stopgezet. De kwestie van de erkenning van China en zijn opname in de U.N.O. dringt zich onweerstaanbaar op en de U.S.A. geraken in hun vertwijfeld verzet hoe langer hoe wanhopiger geïsoleerd. De term «vreedzame coëxistentie» weerklinkt bij haast elke uitzending van radio-nieuwsberichten. De gedachte aan ontwapening en afschaffing van de atoombom wint bestendig terrein en dank zij het standpunt van Vischynski, is de brutale afwijziging, die de atoommaniakken tot hiertoe ten toon spreidden, een onhoudbare positie geworden. De handel tussen Oost en West kan niet meer ontwaken worden, neemt uitbreiding ondanks het meest hardnekkig verzet. De persoonlijke contactnamen en de culturele uitwisselingen tussen de beide levenssferen van onze huidige wereld worden met de dag veelvuldiger en intenser. Het is dus klaar, dat de internationale spanning voortgaat te verminderen.

EEN ZWARTE PLEK.

Maar er is één zwarte plek in dit beeld van vaakzaam optimisme. Er is één bijzonder netelig vraagstuk, dat onze aandacht nu meer dan ooit gaande houden moet. Indien in meerdere opzichten een kentering ten goede gekomen is, dan dreigt alles opnieuw verkeerd te lopen door de herbewapening van Duitsland.

Het is met de Duitse kwestie gegaan precies zoals wij het verwacht en gevreesd hadden.

Wij hadden verwacht, dat de E.D.G. uiteindelijk toch stranden zou. De conferentie van Brussel bracht een eerste harde slag toe. De afstemming door de Franse Nationale Vergadering zette definitief een streep onder de rekening. Wij kunnen onze triomfkreet over deze overwinnig niet luid genoeg weerklinken laten. Want het betreft hier een onbetwistbare zege van de Franse openbare opinie. Duizenden delegaties werden door het Franse volk naar de regering en het Parlement gestuurd. In tienduizenden moties heeft het volk van Frankrijk zijn verzet tegen de oprichting van een West-Europees leger met Duitse troepen betuigd. Vele miljoenen handtekeningen hiertegen werden ingezameld. De politieke leiders hebben met dat alles rekening gehouden. Indien het bewijs nog moest geleverd worden, hoe afdoend een openbare opinie, zich gelden laten

Isabelle Blume gehuldigd.

De Belgische Unie voor de Verdediging van de Vrede richtte op 30 September te Brussel een huldebetoon in voor Mevrouw Isabelle Blume, welke dit jaar werd vererd met de Internationale Stalinprijs voor het bevorderen van de Vrede onder de volkeren.

Uit alle gewesten van het land waren de vredesvrienden, behorende tot alle opinies, opgekomen om hulde te brengen aan deze dappere vrouw, van wie met recht kan gezegd worden dat ze haar ganse leven wijde aan de vrede en het tot stand brengen van een beter begrip onder de mensen op aarde.

De smaakvol ingerichte zaal Elysée was propensvol. Vooraan zaten de verschillende personaliteiten en de familieleden van Mevr. Blume. Zijzelf had plaats genomen op de tribune midden de leden van het Nationaal Comité der B.U.V.V. Redevoeringen, bloemen, geschenken...

De openingsrede werd uitgesproken door de voorzitter, Max Cosyns, die de laureate geluk wenste voor het toekennen dezer hoge onderscheiding die zowel een hulde is aan haar werk als aan ons land.

Xavier Relecom, lid van het uitvoerend comité der B.U.V.V. schetste de onvermoeibare activiteit door Is. Blume aan de dag gelegd, en Mtr. Dasselste vertelde haar in zeer spirituele termen dat de Vredes-

beweging besloten heeft haar een kleine wagen ten geschenke te geven, waardoor haar pelgrimstochten doorheen het land, vaak bij nacht en ontij, grotendeels-vergemakkelijkt zullen worden.

Het toppunt van de avond was echter het defilée der vele afvaardigingen die bloemen en geschenken aan Isabelle Blume aanboden. Er waren de verschillende afdelingen van de B.U.V.V., telkens begeleid door een volksmelodie uit het gewest waartoe zij behoren, de democratische organisaties, de dokwerkers, de scheepsherstellers, de trammannen, de brievenbestellers, de mijnwerkers.

De plaats ontbreekt ons om alle geschenken op te noemen, maar het meeste succes hadden de witte duiven, die als vredesbode in de zaal rondvlogen.

Groot was de ontroering toen de kleinkinderen van Isabelle haar op hun beurt bloemen aanboden.

Het was met begrijpelijke aandoening in de stem dat de laureate haar dank betuigde aan allen die tot deze hulde hadden bijgedragen. Het opperste doel van haar leven, zegde zij, was steeds geweest te strijden tegen de oorlog en tot slot van haar gloedvolle rede riep zij al haar medeburgers op, het kostbaarste wat op aarde bestaat, de Vrede, te verdedigen.

kân, dan moeten wij onze dank voor dit bewijs kwijten aan het Franse volk.

Maar nu dreigt tevens te gebeuren wat wij bovenal gevreesd hebben. Het lag voor de hand, dat de voorstanders van de Duitse herbewapening het niet opgeven zouden. In koortsachtige haast begonnen zij te vroeten aan een wisseloplossing. Over de hoofdlijnen van een nieuwe formule tot wederoprichting van de Duitse Wehrmacht werd op de conferentie van Negen te Londen een accord bereikt, en de meerderheid van de Franse Vergadering — hoe aarzeland en met hoeveel voorbehoud dan ook — heeft haar instemming betuigd.

DE AKKOORDEN VAN LONDEN.

West-Duitsland zal een nieuw leger mogen oprichten, voorlopig beperkt tot 12 divisies of 1/2 miljoen manschappen.

Die Wehrmacht wordt aan het Westerse militaire blok verbonden door opname in het Atlantische Pakt en uitbreiding van het Pakt van Brussel.

Engeland zal vier divisies in Duitsland behouden en dat wordt ons voorgesteld als een serieuze waarborg tegen elke Duitse agressie naar het Westen toe. Het hoeft geen betoog, dat dergelijke «waarborg» van nul en gener waarde is.

In feite geeft men dat toe, vermits Mendès-France aandringt op controle der Duitse bewapening. Het zou naïef en gevaarlijk zijn ook maar één ogenblik aan de doeltreffendheid van dergelijke controle te geloven. Men controleert geen spitsbroeder, die men beweert zo broodnodig te hebben. Nog een andere «waarborg» ons aangeboden: Duitsland verbindt er zich toe geen atombommen te produceren. Dat is trouwens niet nodig; die zullen de Verenigde Staten ten gepasten tijde in ruim voldoende hoeveelheid bereid zijn te leveren. De atoomkanonnen zijn trouwens reeds ter plaatse.

Als belangrijke «waarborg» wordt ons ten slotte nog voorgesteld... de belofte van Adenauer, dat hij zijn Wehrmacht niet gebruiken zal om de grenzen van het Reich uit te breiden. Men vertelt, dat in het oude Rome de auguren — die de toekomst voorspelden uit de vlucht van de vogels — mekaar niet konden bekijken zonder in een lach te schieten. Dat zal wel het geval geweest zijn met de «Negen» in Londen, toen Adenauer die belofte deed. Wij Belgen kennen toch de geschiedenis van het «voojje papier» in 1914. En toen twee dagen vóór de Duitse overval, in 1940, Hitler zwoer ons gerust te laten, toen was er in ons land maar één man, die zegde, dat hij «de heer Hitler geloofde». Het was Spaak.

HIER LIGT HET GEVAAR.

Men zou zich omtrent onze stellingname vergissen, indien men meende, dat wij met de Duitse herbewapening een versterking van het Westers kamp vrezen. Het gaat hem niet daároveer.

Het gaat hem er over, dat Duitsland onherroepelijk in twee verdeeld wordt, dat het militarisme er opnieuw hoogtij viert, dat de zelfgewilde en bestendigde verdeling onvermijdelijk de voedingsbodem van agressief nationalisme wordt en het roer compleet in handen der nazi's brengt, het gaat hem er om dat, met Duitsland, Europa erger dan ooit in twee vijandige blokken verscheurd wordt en dat de bewapeningswedloop niet meer zou te stoppen zijn.

Duitsland herbewapenen, is de lont midden in Europa smeulend houden. Ziedaar het grote gevaar.

Zeker, alles is nog niet in kannen en kruiken. Er zijn nog heel wat detailkwesities te regelen en ondertussengroei het verzet in Duitsland (denk aan de stellingname van de Vákbonden en de Sociaal-Democratie) in Engeland (zie de stijgende onrust in de rijen van de Labour) en in Frankrijk, waar het volk nog niet het laatste woord gesproken heeft.

ONZE TAAK

Ook bij ons zijn de mensen niet te vinden voor de plannen van Londen. Wij weten het en wij hebben er de bewijzen van. Maar dat volstaat niet. De openbare opinie wordt maar van betekenis voor de gang van de gebeurtenissen, wanneer ze zich uitsprekt, duidelijk en voldoende luid.

Onze taak van vredesbeweging is het daarom over de Duitse zaak de gedachte van onderhandelingen met het Oosten te propageren. De laatste voorstellen van Molotov in Berlijn - onmiddellijk terugtrekking van alle bezettingstroepen en hervatting van de discussie over vrije verkiezingen in Duitsland - kunnen niet genegeerd worden zonder te bekenen, dat men geen akkoord wil.

Bovendien hebben wij een waarachtige wisseloplossing aan te bieden. Onze leuze is: geen Europese verdeeldheid maar Europese veiligheid. ALLE landen van Europa dienen mekaar te verstaan om een algemeen veiligheidspakt af te sluiten.

Dergelijk veiligheidspakt zou niet langer enkele Europese staten in een blok samensluiten tegen een ander blok van Europese staten. Het zou ze ALLEMAAL omvatten, onafgezien hun politiek regime. GANS Europa zou een bond van staten vormen, die onderling mekaars veiligheid waarborgen:

- door uitdrukkelijk ieders grenzen te waarborgen;
- door de verbintenis aan te gaan niet tussen te komen in de binnenlandse aangelegenheden van een andere staat;
- door de verbintenis van allen, indien één aangevallen wordt, hem te helpen.

Dergelijk veiligheidspakt gaat uit van de enige beginselen, die aan de grondslag van de vrede kunnen liggen: het zelfbeschikkingsrecht der naties en het vreedzaam naast elkaar bestaan van verschillende regimes.

Alleen deze weg leidt naar ontwapening en duurzame vrede.

ONZE BESTE WENSEN VOOR VRIEND VAN LAEKEN.

Onze vriend Van Laeken, lid van het Antwerpse comité van de B.I. V.V., een van onze trouwste militanten, moedig en volhardend, een hardnekkig werker, die zich nooit gespaard heeft ondanks zijn wankel gezondheid, is rond midden Oktober zwaar ziek geworden.

Wij bieden hem langs deze weg onze hartelijkste wensen aan voor een spoedig en volledig herstel. Wij hopen hem weldra fit te mogen begroeten. Wij hebben hem nodig. De vrede heeft hem nodig. Want ijveren voor de vrede is de inhoud van zijn leven.

Verantw. uitg. Rosa Michaut
Visitandinnenstraat, 12 Brussel.

WAT NOOIT MAG VERGETEN WORDEN

DE GESEL VAN HET HAKENKRUIS

Een verbijsterend boek van LORD RUSSELL.

Onze lezers herinneren zich wellicht, dat in Augustus 11. Lord Russell of Liverpool, rechtskundig raadgever bij het Britse Leger, naar aanleiding van zijn boek over de Nazistische wreedheden tijdens de tweede wereldoorlog gedwongen werd ontslag te nemen uit zijn functie. De woede van diegenen, die er na de roemloze dood van de E.D.G. alles op zetten om toch kost wat kost een nieuwe Wehrmacht op te richten, is heel begrijpelijk.

Het boek van Lord Russell, waarvan de eerste Engelse oplage in één dag was uitverkocht, herinnert de openbare opinie op een uiterst geschikt ogenblik aan wat ons te wachten staat, indien de Adenauers en de Kesselings opnieuw zouden bewa-

sa-productie.. Deze rechtbank zal de toetssteen dienen te zijn en een gezaghebbend en onpartijdig document moeten samenstellen, waarnaar toekomstige historici zich kunnen wenden voor waarheid en toekomstige politici voor waarschuwing.

Russell wijst er ook op, dat de bloedbaden in de Sovjet-Unie niet als uitpattingen van ongedisciplineerde Duitse eenheden mogen beschouwd worden. De plannen voor massale vernietiging van ganse volkeren waren reeds vóór de oorlog kant en klaar. Zo kan men zich voorstellen wat er nu alweer beraamd wordt met de beslissing van de Londense conferentie; het staat vast, dat de leiding van de nieuwe Duitse Wehrmacht toevertrouwd wordt

pend worden. Het moedige werk van Lord Russell toont nog eens aan hoe systematisch en berekend het Nazisme zijn misdaden eerst tegenover het eigen en dan aan andere volkeren beging en hoe onvermijdelijk zulks was op grond van de rassenhaat en van de verachting voor alle menselijk fatsoen, die het ten toon spreidde.

«De gesel van het Hakenkruis» is gans samengesteld uit officiële documenten. Het is trouwens bekend, dat de Nazis het cynisme zo ver dreven, dat ze van hun misdaden een preciese boekhouding aanlegden. De auteur spaart niet hen, die destijds de nazi-misdaden aan de kaak stelden, en die thans optreden ten gunste van een nieuwe Wehrmacht. Zo citeert hij Sir Hartley Shawcross, de Britse Procureur bij het gerechtshof te Nürnberg, die zich vandaag afslooft om de Labourpartij te winnen voor de Duitse herbewapening. Shawcross zegde in zijn rekwisitorium:

«Volgens voorzichtige berekening werden 12 miljoen mannen, vrouwen en kinderen gedood. Niet in de strijd, maar in de koude, berekende weloverwogen poging volkeren en rassen te vernietigen en de tradities, de wetten en het bestaan van vrije en oude staten te ontbinden... Tweederde van de Joden in Europa werd uitgeroeid. De moordenaars gedroegen zich alsof zij werkten in een industrie van mas-

aan dezelfde nazi-officieren, die tien jaar geleden Hitlers slachtingsbevelen met zoveel toewijding uitvoerden.

Over de concentratiekampen schrijft Lord Russell:

«Ik heb Auschwitz gezien. Met stapels mensenbaar, dat van de slachtoffers werd afgesneden, voordat ze naar de gaskamers gingen; de duizenden koffers, gedragen door de gevangenen, die naar de dood werden geleid, terwijl zij dachten, dat ze op weg waren naar nieuwe huizen in het Oosten. Ik heb over de verbrande beenderen gelopen, die verspreid lagen over de grond van het kamp. Maar zelfs dat geeft nog niet de hele gruwel weer van de massa-nitroëring door de nazis bedreven».

Het zou ons volk en de andere Europese volkeren duur kunnen te staan komen, indien ze zich lieten sussen en bedriegen door diegenen, die dit alles weer willen doen vergeten.

Daarom juist bewijst het boek van Lord Russell een geweldige dienst aan de zaak van de vrede en kan het niet genoeg verspreid worden. Een Nederlandse vertaling, verzorgd door «De Bezige Bij» te Amsterdam, komt eerstdaags van de pers. Dat alle vredesstrijders er een gepast en intens gebruik van maken.

Bedreiging in Azië.

Op 8 September j.l. werd te Manila het Zuidoost-Aziatisch Pact (S.E.A.T.O.) gesloten. Heel laconisch werd verkondigd, dat dit pact ondertekend werd door acht Westelijke en Oostelijke landen, te weten: de Verenigde Staten, Groot-Brittannië, Frankrijk, Nieuw-Zeeland, Pakistan, de Philipijnen en Thailand. Het zal wel niemand ontgaan dat, voor een verdrag dat Azië betreft, er weinig Aziatische landen inbegrepen zijn. De grootste landen van Azië en we willen er slechts drie noemen, maar ze maken samen ongeveer 75% van de totale bevolking van dit Continent uit, namelijk China, Indië en Indonesië, zijn ofwel hier van uitgesloten of hebben zich afzijdig gehouden.

Wat is het ware doel en karakter van dit Pact. Het best kunnen we dit naar voor brengen met de uitspraak van de afgevaardigde van India bij de UNO, de heer Krishna Menon. «Het Zuidoost-Aziatisch Pact», zegde hij, is geen Pact voor de Verdediging van geheel Zuidoost-Azië, vermits Indië er niet inbegrepen is. Dit Pact heeft als gevolg dat het de landen van dezelfde streek in twee kampen verdeelt». Hij voegde daar tevens bij dat het in feite een militaire alliantie van één partij tegen een andere is.

Het doel van dit verdrag is duidelijk, het moet dienen om onder de mom van het anti-communisme de vrijheidstrijd, de strijd tegen het kolonialisme, kortom de strijd van de Aziatische Volkeren voor hun onafhankelijkheid en zelfbestaan de kop in te drukken.

In het verdrag is er ook sprake van Laos, Cambodja en Zuid-Vietnam. Weliswaar zijn deze landen niet in het Pact opgenomen, maar in een afzonderlijk Protocol wordt gezegd, dat deze landen onder de bescherming van dit verdrag staan. Dit is klaar en duidelijk een schending van de overeenkomst van Genève, zoniet

naar de letter dan zeker en vast naar de geest.

Vandaag horen we reeds verklaren door de Franse Minister van Financiën, dat Frankrijk en de V.S.A. in toepassing van het Zuidoost-Aziatisch Pact hun bijstand aan Cambodja, Laos en Zuid-Vietnam zullen voortzetten. We willen hier niet vooruitlopen op de gebeurtenissen, maar het gevaar is heel groot dat in plaats van naar de vereniging van Noord en Zuid Vietnam te gaan, zoals overeengekomen op de Conferentie van Genève, men alles in het werk zal stellen om de verdeling te doen voortduren zoals dit het geval is in Duitsland en Korea.

In het verdrag zijn Hongkong en Formosa niet begrepen. Vooral voor Formosa is dit van zeer groot belang. Het staat onomstootelijk vast, dat Formosa behoort tot China en dat de «kwestie Formosa» een zuivere Chinese aangelegenheid is. De V.S.A. echter oordelen er anders over en Tsjang Kai Check geniet de steun van de 7de Amerikaanse vloot. Alhoewel thans de algemene aandacht gespannen is op de gebeurtenissen met betrekking tot West-Europa en de Duitse herbewapening mogen de jongste gebeurtenissen in Azië niet aan onze aandacht ontsnappen. Immers een ingrijpen door de V.S.A. bij Formosa zou een wereldbrand tot gevolg kunnen hebben.

Het staat als een paal boven water, dat een vredelievende oplossing voor de huidige problemen in Azië niet kan gevonden worden zonder de opname van China in de UNO. Het is immers onmogelijk een volk van 600 miljoen inwoners over het hoofd te blijven zien.

Wat de wereld nodig heeft zijn geen collectieve Verdedigingspacten zoals S.E.A.T.O. en Atlantisch Pact, maar wel collectieve veiligheidspacten voor GEHEEL Azië en GEHEEL Europa.

V.d.

Bij "DE NEVELVLEK"

Mens en Atoomenergie.

Een voordracht van Prof. Van den Cruyce.

Het gekende Antwerpse cultuurgenootschap «De Nevelvlek» richtte op 7 Oktober een voordracht in met Prof. A. Van den Cruyce als spreker. Prof. Van den Cruyce, die de bio-fysica onderwijst aan het Instituut Emile Van der Velde te Antwerpen, die sinds jaren actief is met allerlei electro-therapeutische toepassingen, heeft zich in de laatste jaren toegelegd op de studie van de ultra-geluidsgolven en de behandeling met versnelde elektronen.

In het eerste deel van zijn uiteenzetting gaf hij een overzicht van de vernielingskracht der atoomwapens en beschreef hij de ziekteverschijnselen van de atoombesmetting. In het tweede deel toont hij aan welke enorme

mogelijkheden de atoomenergie biedt ook bij de ontwikkeling van de geneeskunde.

De voordrachtgever ontloopte zich daarbij als een edel humanist, die de wetenschap alleen ten goede van de mensheid zou willen aangewend zien.

Bovendien betuigde dhr. Van den Cruyce zich als een actief vredesstrijder, die in het kader van de vereniging «Pax per Scientia», zich inspant om de openbare opinie te mobiliseren tegen de atoomwapens. Hij hekelde trouwens de laksheid en de lafheid van dezen, die voorzichtig zwijgen. Met een woordspeling op een bekende spreuk bevestigde hij zijn overtuiging: «Al loopt de bangerik nog zo snel, de atoombom achterhaalt hem wel».

BIJ EEN ESSAY OVER LATZKO.

Waarom heeft de Vlaamse essayist Frans Buyens een studie geschreven over de Hongaarse schrijver Andreas Latzko? Als ge Latzko niet zoudt kennen, weet ge het dadelijk bij het lezen van de eerste bladzijde. Frans Buyens treedt met Latzko in het strijdperk voor de vrede. Met een warm gevoel van dankbaarheid doorleest ge deze bladzijden. Dankbaarheid, omdat iemand zijn aandacht schonk aan een grote wereldfiguur, die recht wilde zien zegen over onrecht, bevrijding over verdrukking, geluk over ellende, verdriet en pijniging, kortom vrede over oorlog.

Latzko schreef korte verhalen over het eerste wereldconflict: «Mensen in Oorlog», «De Achterhoede», «Marcia Reale», enz. Hij schreef tegen deze oorlog en gebruikte zijn krachtige taal om doorheen tragieke beeldenrijkdom en aangrijpend gebeuren de mensen duidelijk te maken wat er rond hen en met hen gebeurt. Hij ging verder. Hij wees op de rol van medeplichtige, die ieder speelt in de wrede barbaarsheid van de oorlog, door onverschillig te zijn, lijdzaam, terughoudend, bang. Hoe moeten we de man bewonderen - en van hem houden - die met klare, kritische blik de diepe roerselen en de ware drijfveren van de oorlog doorzag en dit moedig voor het verbijsterd oog van zijn lezers ontrolde, ontwarde, verduidelijkte als een macabere, groteske, tragi-comische dans.

Hij schilderde ook de handelingen van de mensen in al hun onbesuisheid; hij onderlijnde hun schuldige onbegrip, hun opgezweept verkeerd-idealen, hun ongegronde pro's of contra's, de starheid waarmee ze hun levensweg bewandelen, en zodoende de oorlog mogelijk maken.

Met de scherpte van zijn gevoelig verstand wist hij echter wat de grondgedachte van elke mens in al zijn eenvoud is en moet zijn: de mens wil in de eerste plaats leven, leven. De soldaat, die in het gevecht de dood immer voor ogen heeft, wil en kan niet begrijpen, waarom het nodig zou zijn hem de dood in te jagen. En nu rijst de vraag: hoe komt het dan zo ver? Latzko gaf - en geeft nog helaas -

het antwoord doorheen al wat hij schreef: de roekeloze onverschilligheid waarmee de mens de gebeurtenissen, die over zijn lot zullen beslissen, laat begaan, de dwaze kuddegeest en het niets ontziende fanatisme, dat de mens ontoegankelijk maakt voor redenering.

Het zo doorvoelde en zeer verantwoord essay van Frans Buyens legt de nadruk op deze essentiële gedachtengangen van Latzko, wat bewijst dat ook hij de volste waarde en het grootste belang hecht aan al wat de wegen naar de vrede bedreeft. Het is goed te weten, dat er mensen zijn, die hun gaven scherpen om dat grote geluk te helpen bereiken, die ons nu nog zo broos voorkomt de vrede.

In Buyens' werk komen vele goedgkeken citaten voor en deze doen ons de boeken van Latzko gauw van de boekenplanken grijpen. Het is misschien wel daarom, dat het essay voor ons - en voor de vrede - zoveel waarde heeft. Latzko, die vriend, die we misschien zo wat vergeten waren, met hem gaan we weer eens van gedachten wisselen. Hij gaat ons doen vragen naar het waarom, doen vergelijken, zoeken. Wanneer eenieder Latzko lezen of herlezen zal, dan zullen wij een stap voorwaarts komen, want zo krijgen wij «broeders in de strijd». Schreef Buyens ook daarom niet zijn studie?

Latzko en zijn werk vormen een granieten blok, waaruit hijzelf prijst als de vaandeldrager van de mensheid, en de flink gebouwen bas-reliefs van zijn personages staan als trouwe wachters rond hem gechaard, zij die hem helpen zijn stem duidelijk te maken voor de wereld. En wie zijn zij anders dan de mensen, ieder van ons, wij allen?

Ja, Latzko werd vervolgd. Maar de dag komt, waarop in ieder huis en in ieder hart Latzko wonen zal, hij die zijn waar-schuwend stem klank gaf opdat ieder horen zou en verstaan. Dat wat hij hoopte en waarvoor hij streed, ligt voor ons en wij zullen het verwerven, alles ten spijt.

Latzko is een van die wondere heelmeeesters, die 's mensen blinde ogen weer ziende tovert.

PAX CHRISTI Wat zij er van denken. -

DE KATHOLIEKE BEWEGING
VOOR DE WERELDVREDE.

Onder deze hoofding gaven de Parochiebladen van het Vlaamse land een uiteenzetting betreffende deze in 1945 ontstane beweging.

Wij citeren hieruit:

«In meerdere landen organiseert Pax Christi gebedsdagen voor de Vrede. Het is de geestelijke schakel tussen alle leden. Het gaat echter niet op, God te bidden voor de vrede en voor de rest alles aan God over te laten. Door het gebed moeten wij werktuigen van God worden voor de vrede.

«Om vredeswerktuigen te zijn moeten we belang stellen in alles wat met de vrede betrekking heeft en vrede brengt; mogen wij niets verwaarlozen van de broedertelijkheid en de onderlinge behulpzaamheid tussen de volkeren bevordert. Praktische middelen zijn: vergaderingen voor de vrede beleggen en bijwonen, de vredesgeschriften lezen en verspreiden, protest aantekenen tegen degenen, die het wantrouwen en de vijandigheid tussen de volkeren aanwakkeren, die valse geruchten verspreiden en zich tegen elke eenheidsbeweging verzetten.

«Het hoogste doel is de internationale verstandhouding tot samenwerking, in de christelijke geest, voor het gemeenschappelijke welzijn van het ganse mensdom.

«Het gebed is noodzakelijk en onmisbaar, maar het gebed zonder de werken is een dood gebed. Daarom houdt de Pax-Christi-beweging een politiek van aanwezigheid van de katholieken in alle internationale organismen in, die van belang zijn voor de wereldvrede.»

Getrouw aan ons standpunt, dat elke bijdrage tot de vrede, van waar zij ook kome, ons oprecht welkom is, weze het ons een genoeg bovenstaande tekst van harte te begroeten. Niettemin kunnen wij niet nalaten op het vage van zulke verklaringen te wijzen, op het gebrek aan concrete stellingname over zo talloze problemen van brandende actualiteit. Wat meent Pax Christi over de atoombom, over de bacteriologische wapens, over de ontwapening, over het Duitse militaristische gevaar, over de toelating van China tot de U.N.O., over het vreedzaam naast elkaar bestaan van verschillende regimes, enz., enz? Juiste standpunten in al deze vraagstukken schijnen wel vanzelfsprekend uit de aangehaalde tekst voort te vloeien. Maar vanzelfsprekende dingen worden toch maar duidelijk, wanneer ze volledig in woorden uitgesproken worden.

Dhr. G. LAGRANGE, UIT ANTWERPEN, GEWEZEN VOLKSVERTEGENWOORDIGER, GEWEZEN LID VAN DE BELGISCHE AFVAARDIGING BIJ DE U.N.O.

«Een stelsel van Europese Veiligheid kan slechts dan een vredelievend karakter krijgen, wanneer het gans Europa omvat, en niet wanneer het Oost tegen West in het harnas jaagt».

BURGEMEESTER VAN DER
TAELEN VAN RUMST.

Het valt mij moeilijk in enkele regels mijn persoonlijke mening te kennen te geven, waarom ik altijd gekant was, niet alleen tegen het E.D.G. verdrag, maar tegen elke vorm van gelijk welk verdrag of blok, dat ten slotte altijd gericht is tegen een andere groep van landen of volkeren. Dit feit werd voldoende bewezen met de beide wereldoorlogen van 14-18 en 40-45.

De voorstanders beweren dat een verenigd Europa op militair gebied tegen niemand is gericht. Wat denkt U dan van de sinds ruim vier jaren gevoerde propaganda in pers en radio om de internationale spanning kunstmatig in het leven te houden door bestendig te wijzen op het gevaar van de machtige Sovjetlegers?

Na de verwerping van de E.D.G. door de Franse Nationale vergadering werd het masker voor goed afgerukt, en hebben Adenauer Dulles en consorten duidelijk gezegd dat er een Duitse herbewapening moet komen. Waarom? De Sovjetlegers hebben nog altijd niet aangevallen - sommigen van de voorstanders denken zelfs dat zij dat niet zullen doen - maar er zijn de z.g. ingepalmde landen achter het ijzeren gordijn die moeten bevrijd worden... er is ook nog een machtige oligarchie die reeds lang de internationale kruis-doch predikt tegen het communisme, en om dit doel te bereiken miljarden in de weegschaal werpt.

Zien wij ook niet dat bij de verscherping van de internationale spanning de New-Yorkse beurswaarden stijgen?

Het slagwoord VRIJHEID doet opbod. Het is om het behoud van deze vrijheid dat de landen van Europa zouden moeten herbewapenen, niettegenstaande hun huidige militaire uitgaven reeds lang hun financiële middelen te bovengaan. En wat te zeggen van onze waarschijnlijke toekomstige partner Spanje? Sinds wanneer heeft dit land een democratisch regime?

Het is nochtans voor niemand geen geheim meer dat Spanje weldra lid zal worden van het A.P.

Om kort te zijn: geen blokvorming, geen verdragen, maar onderhandelingen met de Sovjet-Unie, voor een regeling van de hangende vraagstukken en een vredig naast elkaar bestaan van landen met verschillende regimes.

KUNSTSCHILDERE. GASTEMANS
EN MEVR. J. GASTEMANS-PETIT
UIT ANTWERPEN

Tweemaal heeft Duitsland over België en over heel de wereld oorlog gebracht. In West-Duitsland dreigt dezelfde geest herop te leven, want zo er nieuwe, betere opvattingen sluimeren, zijn die echter nog niet duidelijk tot uiting gekomen; daarom mag Duitsland niet herbewapend worden, want het zal weer misbruik van zijn macht maken. West-Europa en evenzeer de landen van Oost Europa, in stede van hun bewapening verder op te voeren, moeten ontwapenen, terwijl de atoom- en H-bommen zohaast mogelijk dienen verboden en vernietigd te worden; een andere weg tot vrede en welstand bestaat er niet.

Aan de regeringen echter moet die weg gewezen worden door het volk zelf; dat zulks mogelijk is, heeft de Franse natie zo pas bewezen.

VOLKSVERTEGENWOORDIGER
ERNEST DEMUYTER UIT
SCHAARBEEK.

Na de verwerping van de E.D.G. door de Franse Nationale Vergadering, hielden wij er aan de mening te kennen van de liberale Volksvertegenwoordiger E. Demuyter.

Hij heeft ons verklaard, dat hij meende best te doen door ons te verwijzen naar de argumenten welke hij ontwikkelde in zijn tussenkomst van 19 November 1953 in het Parlement, en die, volgens hem, nog immer van kracht blijven.

Dhr. Demuyter heeft nader toegelicht dat hij enkel rekening houdend met de Belgische belangen en zonder zich te bekommeren om die van Oost en West, alleen maar zijn vreugde uitdrukken kon over de afstemming van de E.D.G. door het Franse Parlement.

Zijn besluit veroordeelt tevens elke andere formule van Duitse herbewapening: «Ik blijf ervan overtuigd, dat de herbewapening van Duitsland geen gelukkige oplossing voor ons land is. Het lijden over ons land en over de wereld gebracht door de avontuurlijke geest van de Duitse militaristen is waarachtig nog te recent, opdat men het wagen zou aan het onhandelbare Duitsland zijn militaire middelen weer te schenken, die alleen maar de hernieuwde drang naar overheersing kunnen aanwakkeren.»

«Iedereen is het er over eens te zeggen, dat er geen werkelijke vrede en veiligheid in Europa bestaan kan, indien er geen modus vivendi, dat het vreedzaam naast elkaar bestaan van verschillende volkeren en regimes verzekert, kan bereikt worden met de machten van het Oosten. Maar zulke modus vivendi kan men slechts tot stand brengen door onderhandelingen.»

Twee Vragen. Twee Amerikaanse Antwoorden

China.

Vreedzaam naast elkaar leven veronderstelt zelfbeschikkingsrecht van de naties.

Zelfbeschikkingsrecht van de naties veronderstelt:

- geen inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van de andere volkeren;
- elk volk heeft het recht het bestaande regime te behouden of te veranderen.

Hoe is het in 'dit opzicht gegaan in China?

Het Amerikaanse Witboek over China, het zogenaamde Acheson-verslag van de herfst 1949 antwoordt:

«Het onfortuinlijke maar onontwikkelbare feit is, dat het onheilspellende resultaat van de burgeroorlog in China buiten de controle van de regering der Verenigde Staten lag. Niets van wat de U.S.A. deden of konden gedaan hebben binnen de redelijke perken van hun mogelijkheden kon dat resultaat veranderd hebben; niets van wat ongedaan werd gelaten door de U.S.A. heeft er toe bijgedragen. Het was het product van innerlijke Chinese krachten, die wij poogden te beïnvloeden doch waarin wij niet slaagden».

Wij noteren dus: het waren de innerlijke Chinese krachten, die de omwenteling in China te weeg brachten... ondanks de U.S.A.-interventie.

Formosa.

Hier staat men voor volgend dilemma. Ofwel is Formosa niet Chinees: dan regert Tsjang-Kai-Sjek over geen vierkante meter Chinese grond en dan kan hij in geen geval China in de U.N.O. vertegenwoordigen. Ofwel is Formosa Chinees: dan is de strijd tussen de Pekin-Regering en Tsjang-Kai-Sjek een louter innerlijk-Chinese aangelegenheid en dan is de interventie van de U.S.A.-strijdkrachten een agressie.

Wat zegt daarover het Amerikaanse Staatsdepartement in zijn verklaring van 23 December 1949?

«Formosa maakt politiek, geografisch en strategisch deel uit van China en verschilt er op geen enkele speciale of belangrijke wijze van. Amerikaanse bases zoeken op Formosa, daar troepen sturen, wapens leveren, er marine-eenheden sturen of gelijkaardige actie ondernemen, zou de Ver. Staten betrekken in een onderneming op lange termijn, die in het beste geval een gebied van onrust en spanning zou scheppen en ons in het slechtste geval zou betrekken in openlijke oorlogvoering».

Wij delen de mening door het Amerikaanse Staatsdepartement uitgedrukt op 23 December 1949.